

Briefadvies

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” en het Vlaams relanceplan

Briefadvies over de mededeling van de Europese Commissie in verband met het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”, in relatie tot het Vlaams relanceplan

Datum van goedkeuring 11/03/2021

Volgnummer 2021 | 009

Coördinator + e-mailadres Pieter Noens, pieter.noens@minaraad.be

Minaraad

Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88 bus 15
1000 Brussel
T 02 558 01 30
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

Mevrouw Zuhail Demir
Vlaams minister van Justitie en
Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme
Martelaarsplein 7
1000 BRUSSEL

Uw bericht van

//

Uw kenmerk

//

Datum

11 maart 2021

Ons kenmerk

01/K2/2021/097

Contact

Jan Verheeke

Telefoon

02/558.0136

Mevrouw de Minister,

Op 5 februari 2021 lag op de Vlaamse Regering een mededeling voor, “*monitoring Relanceplan Vlaamse Veerkracht*”, betreffende het relancebeleid waaraan de regering sinds de zomer van 2020 vorm geeft. Op 12 februari 2021 stelde de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) een hoofdlijnenadvies vast over het relancebeleid, en op 16 februari 2021 maakte de FRDO het volledige dossier met de Vlaamse fiches over aan de Minaraad. Samen genomen blijkt het in september gelanceerde Vlaamse relanceplan 180 projecten te bevatten, waarvan 158 projecten als Vlaamse insteek werden ingebracht in het Nationale Plan voor Herstel en Veerkracht.

Op grond van zijn bij decreet bepaalde opdracht is de Minaraad er onder meer toe gehouden beleidsontwikkelingen inzake de milieuaspecten van duurzame ontwikkeling op te volgen en bij te dragen tot een beleidsvisie in dat verband. Met voorliggend briefadvies wil de Minaraad een invulling geven aan zijn opdracht.

De Europese Verordening tot instelling van een faciliteit voor herstel en veerkracht (de zgn. “[RRF-verordening](#)”) bepaalt dat geen van de maatregelen in een plan voor herstel en veerkracht ernstig afbreuk mag doen aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van de [Taxonomieverordening](#). De RRF-verordening bepaalt ook dat de Commissie technische richtsnoeren moet uitbrengen over de vraag hoe dit beginsel (“*geen ernstige afbreuk doen aan*”) concreet moet worden toegepast in het kader van de implementatie van de faciliteit voor herstel en veerkracht. Via een mededeling heeft de Commissie deze [richtsnoeren](#) op 12 februari 2021 uitgebracht.

In art. 17 van de Taxonomieverordening wordt er een bondige omschrijving gegeven van wat een ernstige – en dus te mijden – inbreuk inhoudt in verband met milieu. Volgende zes milieudoelstellingen worden hierbij in beeld gebracht: 1) klimaatmitigatie, 2) klimaatadaptatie, 3) duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen, 4) circulaire economie, 5) preventie en bestrijding van verontreiniging, en 6) bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen.

De richtsnoeren van de Europese Commissie verschaffen nu een meer uitgebreide toelichting, die toegepast kan worden op de investeringen en hervormingen die de Lidstaten wensen voor te dragen in het kader van het relancebeleid waarvoor zij Europese co-financiering zouden willen bekomen. De Lidstaten moeten voor iedere voorgestelde maatregel – zowel bij hervormingen als bij investeringen – een individuele toetsing doorvoeren op basis waarvan zij aantonen dat deze maatregel “*geen ernstige afbreuk doet*” de vernoemde doelstellingen.

Op basis van de versies van fiches waarover de Minaraad nu beschikt, leidt de Raad af dat er voor de concrete maatregelen die nu voorliggen, tot dusverre nog geen systematische toetsing is gebeurd aan het “*geen ernstige afbreuk doen aan*”-beginsel.

De Raad vraagt dan ook om op een tijdige, zorgvuldige en afgewogen manier werk te maken van deze oefening, en dit om (*) de bijdrage tot het beoogde duurzaam herstelbeleid te waarborgen, (*) hierbij de oriënterende verhaallijnen (bv. het integrerende perspectief van klimaatbeleid en de circulaire economie) te versterken (*) de potentiële synergiën goed in beeld te brengen (flankerende maatregelen, samenhang met andere beleidsniveaus), alsook om (*) het concrete karakter (mijlpalen, doelstellingen, ...) te verhelderen én, als laatste maar niet in het minst, om (*) zodoende de kans op een goede beoordeling van het plan door de Commissie te vergroten.

Vanwege de beleidsvoornemens die de Vlaamse Regering eerder heeft vertolkt in [Visie 2050](#) en in [Vizier 2030](#), gaat de Minaraad ervan uit dat er in de afgelopen jaren bij de onderscheiden departementen en agentschappen voldoende kennis en ervaring is opgebouwd om bij te dragen tot deze beoordelingsoefening. Niettemin is het duidelijk dat het departement en de agentschappen van het Omgevingsdomein, vanuit hun inhoudelijke taakstelling en expertise, in deze oefening een belangrijke rol kunnen vervullen.

Met vriendelijke groeten,

Piet Vanden Abeele,
Voorzitter 2021

Bijlage: bondige samenvatting van de mededeling van de Commissie

Bijlage: samenvatting van de mededeling van de Commissie

N.B. Deze – zeer bondige – samenvatting is slechts bedoeld om een eerste inzicht te geven in enkele kernpunten van de mededeling van de Commissie. Om evenwel alle nuances te vatten en de inhoud van de mededeling daadwerkelijk toe te kunnen passen, is het nodig de [richtsnoeren](#) zelf ter hand te nemen.

De Lidstaten moeten voor iedere voorgestelde maatregel – zowel bij voorgestelde hervormingen als bij investeringen – een **individuele toetsing** verschaffen op basis waarvan zij aantonen dat deze maatregel **“geen ernstige afbreuk doet”** aan geen van de volgende **zes milieudoelstellingen**: 1) klimaatmitigatie, 2) klimaatadaptatie, 3) duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen, 4) circulaire economie, 5) preventie en bestrijding van verontreiniging, en 6) bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen.

Reeds in art. 17 van de Taxonomieverordening wordt er, voor elk van deze zes criteria, een bondige omschrijving gegeven van wat een dergelijke “ernstige inbreuk” zou inhouden kunnen bij economische activiteiten. De recente richtsnoeren van de Europese Commissie verschaffen een meer uitgebreide toelichting, die toegepast kan worden op de investeringen en hervormingen die de Lidstaten wensen te lanceren.

Wat zijn de kernpunten in deze richtsnoeren? De Europese Commissie legt op ...

- ... dat overwegingen inzake het beginsel **“geen ernstige afbreuk doen aan” van bij de aanvang** in de beschrijving van de maatregelen moeten tot uiting komen, ook op het niveau van mijlpalen en *targets* of bij de tender- en aanbestedingsprocedures.
- ... dat de kandiderende Lidstaat **alle maatregelen** (hervormingen en/of investeringen) moet toetsen, maar ook dat **een vereenvoudigde vorm** van toetsing zal volstaan voor een belangrijk deel van de maatregelen (zie beslissingsboom in de mededeling van de Commissie).
- ... dat de kandiderende Lidstaat, bij de beoordeling van een investering of hervorming, rekening moet houden met zowel **de directe als de primaire indirecte effecten**; er moet bovendien ook rekening gehouden worden met de **volledige levenscyclus** van de activiteit die voortvloeit uit de investering of de hervorming.
- ... dat bestaande **milieu-effect-beoordelingen** die voortvloeien uit Europese regelgeving, weliswaar behulpzaam kunnen zijn, maar niet noodzakelijkerwijze afdoende zullen zijn.
- ... dat de Commissie differentieert tussen economische activiteiten waarvoor er wél en waarvoor er géén technologisch en economisch **haalbaar alternatief** met geringe milieueffecten voorhanden is; in het eerste geval moet onder meer ook vergeleken worden met een nulscenario rekening houdende met de milieueffecten *“in absolute termen”*.
- ... dat maatregelen die leiden tot verdere elektrificatie geachte worden vanzelf positief te scoren bij **het criterium klimaatmitigatie** en dat, omgekeerd, maatregelen die leiden tot stroom- of warmteproductie uit fossiele bronnen in de regel geacht worden niet te voldoen aan dit criterium.
- ... dat **flankerende maatregelen** kunnen worden verlangd om het toekomstbestendige karakter van een maatregel (i.e. vermijden van schadelijke *lock-in* effecten) te garanderen.